

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiariloru.

Pretilu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patraru	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patraru	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundintii a-i nostri, d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43**, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce pri-vesc Redactiunea, administratiunea seu speditiun'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

1 a

„ALBINA“

Cu 1 octobru s. v. incepemu patrarulu din urma alu anului cur. si cu oca-siunea acesta se deschidu prenumeratiuni noie la foia nostra, cu conditiunile ce se vedu in frunte: adeca: 2 fl. v. a. pe patraru, 4 fl. pe diumetate de anu.

Epistolele a se adresa: redactiunei Albina, Viena, Josefstadt, Lange Gasse nr. 43.

Rogamu a fi incunoscintiati de timpuriu, ca se ne potemu orienta in privintia esemplarielor de tiparitu, si incunjuram intrerumperea in spedare.

Redactiunea.

Viena 26 sept./8 opt. 1867.

Am spusu alta data cumca Cislaitani'a bolesce de morbulu cehicu era Translaitani'a de celu croatu. Morbulu constitutiunismului cislaitanianu era se intre dominec'a trecuta intr'unu stadiu forte periculosu, din caus'a concordatului. Se intempla adeca cumca prelatii besericeii rom. cat. din Cislaitani'a statorisera in Viena o adresa catra Mai. Sa Imperatulu in favorea concordatului, si in urmarea acestei adrese se respandisera faimele ca monarculu a datu plenipotentia archiepiscopului de Viena ca se negotieze insusi cu Rom'a in caus'a concordatului. Era naturalu cumca in legatura cu acesta fama trebu' se se respandisca a dou'a: ca Beust concelariulu imp. si-a datu demisiunea ca nu pote primi respunsabilitatea pentru numit'a plenipotentia si scie cata respunsabilitate l'apesa intru intiesulu legei pentru respunsabilitatea ministeriala, era de alta parte scie ca nu se pote opune senatului si opiniunei publice carea cu atat'a intetire

pretinde parte modificarea parte sterge-re concordatului.

Precum se potea prevedé, aceste faime produsera o sensatiune straordinaria, si Beust se vediu constrinsu a dechiará inca in acea di in comitetulu senatului pentru constitutiune, cumca densulu n'a avutu inca causa a-si dá demisiunea, era numit'a adresa a prelatiloru asié scie ca se va pertrata in consiliulu ministeriale pentru a satisfacé cerintieloru dictate de legile constitutiunale.

Cu tote acestea, vocea publica sustiene cumca posibilitatea unei crise ministeriale nu e delaturata, si ca lui Beust i-ar urma cehulu Clam-Martinitz cu contele Thun. Clam-Martinitz petrece in Vien'a, cerca conessiuni cu diferitele cercuri de valóre politica, asisderesi cu ablegatii senatulu imperiale, mai vertosu sunt aplecati polonii. A doritu Clam-Martinitz se aiba o conferire si cu presedintele casei ablegatiloru din senatulu imperiale, cu Dr. Gisera, dar acesta a refusat. O versiune pretinde cumca contele Andrassy inca si-ar ave man'a in jocu, pre elu adeca l'ar fi indemnatu ambitiunea sa ca se lucre contra baronului Beust.

Pre candu scriemu aceste sire, senatulu imperiale tiene siedintia, in care unii ablegati au de cugetu se faca o manifestatiune politica in favorea lui Beust.

Acele foi caror'a li place a sprigin' pre Beust (ori ca sunt puse la despusetiunea lui Beust, nu scimu) credu cumca sunt momintele supreme in cari se va decide daca in Cislaitani'a domnesce constitutiunismulu cu partit'a poporului, ori clericali aliati cu reactionarii.

N'avemu se ne spariamu de aceste cuvinte. Dualistii, precum scimu, s'au indatinatu a numi reactionariu totu ce nu este de colóre a loru.

Reesitulu causei nu se pote prevedé. Pre semne de ambele parti se vor pune multe petri in miscare. Noi ascep-

tamu in deplina leniscire si in convingerea ca veri care va fi rezultatulu, elu nu va pote lua de la noi legea ce ni garanta natiunalitatea, din simpl'a causa ca n'avemu asemenea lege.

Translaitani'a din a sa parte continua despusetiunile unionistice in Croatia, pentru ca poporulu croatu nu pare inca purgatu de tote peccatele natiunali si asié capace a intrá se guste fericirea paradisului constitutiunei unguresci. Cumca in Europ'a unele foi se mira, care e consciintia de putere si vietia a sistemii ce-si pune mintea si cu profesorii de prin scole — de acesta putieniu li pasa domniloru de la putere din Zagrabia.

In Fiume se facuse o demonstratiune. „Pr“ de astadi are unu telegramu din Zagrabia, cumca comisariulu reg. ung. in Fiume d. Cseh a primitu indrumatiune ca are se respinga repetirea unei asemenea demonstratiuni, ca ai altmintre va fi miscatu din postulu seu. Trebuie se ni insemnamu acesta indrumatiune, ca ai demonstratiunile in sensulu magiaru se permisera asta vera, ba chiaru le spriginia Cseh, precum o dederu pre fatia foile nemtiesci chiaru cele dualistice. Croatii vor trebu' se invetie: quod uni justum, alteri non aequum.

Caus'a natiunalitatei.

Contele Juliu Andrassy, ministrulu, presedinte unguriloru colegi ai sei in consiliulu ministeriale, tienu o cuventare la inceputulu siedintiei dietali din sambet'a trecuta, in carea si-aduse a minte si recunoscú cumca in iuliu a. c. a promisú ca delocu ce diet'a si-va renepe aptivitatea sa in tomna, primulu obieptu ce i se va pune la desbatere va fi proieptulu de lege in caus'a natiunalitatiloru.

Inse in mani'a acestei memorii si recunoscéri, d. Andrassy areta motivele cari l'indemna a-si trece promisiunea cu vederea, seu cum dise insusi: a face

abatere de la sirulu statoritu alu obiepteloru de pertratatu.

Noi, despre nimene, si asié neci despre d. Andrassy nu ne potemu indoi cumca, candu dsa face ceva, totdeun'a trebuie se fie indemnatu spre acesta, precum in veri ce causa, asié si in cestiunea natiunalitatiloru.

Escelintia Sa ni-a aretatu cu destula elegantiia retoricu si motivele cari l'au indemnatu la numit'a abatere,

In adeveru, noi inca nu ne-am indoitu despre bun'a credintia alui Andrassy, in catu e la person'a dsale, si la programulu seu politicu, mai nante d'a se contopi ori cufunda in alu partitei, de unde apoi esie — precum nu ne scimu orientá. Era privindu la eleganti'a retoricu a dictiunei sale, cauta se ne convingemu ca dsa e mare retoru, ar fi potutu fi unu advocatu pre bunu, si advocatii sciu insira cu incantare motivele ce-i indemna, abstragendu a dese de la convingere, dar neperdiendu neci odata din vedere interesulu clientulu seu, pe care l'apera.

Ei bine, se presupunemu pentru unu momentu cumca de asta data amenarea causei natiunalitatiloru pana la diumetatea lunei lui noemvre este motivata (ceea ce altmintre mai are lipsa de esaminare). Intrebamu inse, daca insusi d. Andrassy recunoscé ca cestiunea natiunalitatiloru e de importantia straordinaria, intrebamu cari au potutu fi motivele ce indemnara pe fratii magiari se amene desbaterea acestei cause si in 1848/9, si in 1861 si in 1865, 1866 si 1867? Atati ani si atate diete n'ajunsera a desbate o cestiune a careia importantia n'au potut'o denega neci magiarisatorii cei mai zelosi!

Noi damu cu socotela ca dorintia d'a magiarisá i-a indemnatu pe fratii unguri a nu desbate atunci cestiunea. Din asta causa nu ni se pote imputa daca astadi ne-am desvetiatu a le crede tote cu usiorintia.

FOISIÓRA.

O di de'n istoria Romaniei.

13 septembrie 1848. *)

„La resistance héroïque des pompiers de Bucarest prouve assez ce que ce peuple eut pu faire.“ (Resistintia eroica a pompieriloru din Bucuresci, proba destulu aceea ce acestu poporu ar fi potutu face). L. Michelet.

Sunt 19 ani de candu o noua invasiune turco-muscalésca lovise biéta Romania. Una suta mii de muscali, cincideci mii de turci, doue armate infricosiate de cazasi si ianici, brasduiau faci'a suavei patrie a Mihailoru, a Stefaniloru, a Raresiloru. Totu teritoriulu dintre Giurgiu si Souleni era presaratu de cara, de cai, de ómeni, de tunuri, de regiminte, de ambulanti, de spitaluri etc. Scolele se prefacusera in gradiduri, ca se adaposteze animalele celor'a ce pussera pretiu pro capulu nostru. Pamentulu se cutremura de bubitulu parcureloru de artilerie, ce treceau prin orasielile si sa-

tele nostre. Tabloulu era inspaimentatoriu. Pretutindene nu mai vedeai de catu turci si muscali; era ceea ce te indigna si mai multu, era complacerea cu care cati-va fiii perduti ai tiei, cati-va rusofili, si cati-va turcofili, se imbiau a servi de conducatori, in anim'a patriei, a acestoru armate de invasiune.

„Ce este óre?“ „Ce are se fia, ce peccatu vrea se mai respalésca in noi Dumnediculu parintiloru nostri?“ Acesta era intrebarea ce-si punea fia-care bunu Romanu. — Ce era? neci mai multu nici mai pucinu de catu gifulu, de catu calcarea, uciderea unei natiuni latine, care cutezase a se afirmá ca este, ca va fi, in nemuritorea di de 11 iuniu 1848. Ce era? O natiune sacrificata de Europ'a ambitiuniloru cutropitóre ale Rusiei. Poloniei martirisate ii trebuia parechia. Éca totu. Parlamentulu englesu vorbise; Lordulu Palmerston, unulu din marii ómeni ce tieneau in manile loru sórtea lumii, Lordulu Palmerston se pronuncia: ca cestiunea Principatoloru era de unu interesu puru localu, intre Rusia si Turcia, si ca aceste puteri o poteau resólve, conformu tratatelor in tre densele csistinte.

Atat'a accepta Rusia. Atat'a voia Turcia. Atunci tote stavilele se radicara, si unu vuetu adusu de venturile rele de la Dunare si Prutu spuse Romaniloru ca batalioncle lui

Omer Pasia, ca polcurile lui Liudors, treceau podurile si se rostogoliau, asemenea unui sierpe infocatu, pe campiele verdi ale Romaniei. Ei bine, mai incolo de Dunare si Prutu, n'a mai fostu iertatu Romaniloru se véda, ca ai nisce lungi siruri de Cosaci si Ianicieri presarati pe tiermurii acestoru ape, li spuse ca unu muru chinesu, ca unu zidu de plumbu se radicasé intre noi si restulu lumii civilizate. . . .

Atunci, veduramu deplinu ce vor se dica binefacerile protectoratului esclusivu alu Rusiei! . . .

Sunt anca june si avui nefericirea a vedé doue invasiuni in tier'a mea. Rogu pro Dumnediculu ca mai bine se moru de catu se mai vedu a trei'a invasiune. . . .

Am disu ca Turcii inaintau despre Dunare, Muscalii despre Prutu.

Puntulu de intalnire, bas'a operatiuniloru presinte si viitoare (Ungaria), era Bucurescii.

Din Prutu pana in Bucuresci sunt 30 de poste. Din Dunare pana in Bucuresci sunt trei poste (pe la Oltenitia).

Era firescu lucru ca Turcii se ajungá mai curendu.

Ei fura la portile orasiului in spre 13 septembrie 1848.

Di fatala pentru densii; di fatala pentru toti inemicii tiei.

In adeveru, la 13 ianuariu 1700, Dimitrie Cantemiru, Domnulu Moldovei, porni resbelu contra Tatariloru Nogai. La 13 februaru 1530, Moise Basarabu, Domnulu Terei Muntenesci, omori pre doi tradatori de patrie: Vorniculu Négu si Postolniculu Preda. — La 13 martiu 1578, Ostirea lui Petru, Domnulu Moldovei, asedia pe aventurierulu Alessandru in Iasi. — La 13 aprile 1580 Ionu, Domnulu Moldovei, proclamá resbelu Poloniei, pentru Pocutia. — Le 13 maiu 1821, Turcii sunt macelariti in Galati si se aprindu Galatii. La 13 iuliu, Moise Basarabu, Domnulu Muntenesci, ie Brasiovulu din man'a germaniloru. — La 13 augustu 1595, Mihaiu Vitezulu, castigá frumos'a si celebr'a batalia de la Calugareni. — La 13 noembru 1594, Aronu Voda Domnulu Moldovei, omora Turcii in Iasi. — La 13 Decembre 1806, Turcii sunt macelariti de poporulu Bucuresciloru si Harvatii lui Ipsilante, si asiá mai departe.

Dupa atate antecedintie funeste pentru Turci, diu'a de 13 septembrie 1848 nu li potea fi mai favorabila.

Din Giurgiu pana la portile Capitalei, invadiatorii nu intalnira neci o resistintia, pentru ca, de o parte si Locotenintia Domnésca,

*) In nr. tr. am aretatu serbarea acestei dile, deci va fi la timpul seu a aretá si insemnetatea si istorica, ceea ce facemu reproducendu in estrasu din „Romanulu.“

Ingrigirea noastră o maresce ceru-
stantia a tribunalului suprem din Tran-
silvania s'a desfiintat, era centralizarea
justitiei vine multu la socotela magiaris-
mului; apoi metropola den Blasiu se
dice a fi atacata si acest'a nu vine roma-
nilor la socotela; mai adauge multimea
oficialilor unguri prin locurile roma-
nesci, si e anevoia a nu veni la conchi-
siunea ca pre noi inca voiescu fratii un-
guri a ne purga si a ne pregati de unu
proieptu de lege dupa gustulu lor, toc-
ma precum pregatescu pe croati pentru
uniune.

Daca inse ni vedemu natiunalitatea
in ispita, este detorinta nostra a fi des-
cepti, a persevera in dreptele nostre pre-
tensiuni, si mai multu de catu vericandu
se cercamu a esprime sentiulu de nati-
nalitate intonandu limb'a si erasi limb'a,
pururea si pretotindenea, in tote modu-
rile, sub tote formele si pre tote cordile.

De la senatul imperial.

In sedinta de sambeta in 5 opt. e. n.
deschidindu-se desbaterea asupra coloru patru
proieptu de legi fundamentali, se facu din par-
tea ablegatoru poloni propunerea pentru a-
menarea tratarii, pana ce nu se va pune pe
mesa si propunerea pentru revisiunea legii
fundamentali din 26 fauru despre compunerea
si competinta senatului imperial. De aci se
descinse o lupta infocata intre stanga si frac-
tiunea polonilor, carea se fini numai cu vota-
rea, in urm'a carcia cadu propunerea sustie-
nuta de poloni.

Facendu-se dara inceputulu cu proieptu
de lege despre pusetiunea poterii judetiali,
nainte de votare asupra §. 1 se scolã dr. To-
man, corifeulu slovenilor, si facu propunerea,
ca acest'a si cele-lalte legi fundamentali se fie
acceptate numai atunci, deca vor fi votate cu
dœ din trei parti de votanti. Asta propunere
dede de nou ansa la lupta intre drept'a si stan-
g'a si venindu intrebarea asta speciala la vo-
tare, cadu propunerea slovenilor.

Deci scolandu-se ablegatulu Zyblikieviciu
dedu declaratiunea in numele fractiunei po-
lone, ca ei se vor retien de votare, ceca ce
facu si p. Greuter in numele Tirolilor. Cu
tote acestea, pasindu cas'a cu tratarea inceputa
inainte, se primi legea cu putiene modificatiuni,
afara de unu §. va se refereze comitetulu in
sedinta venitorie.

Comitetulu confesional a finitu consul-
tarile asupra legii despre scole. Resultatulu e
urmatorulu proieptu de lege:

§. 1. Investimentulu si orecerea publica
stã eschisivu sub conducerea si priveghiarca
statului prin organelo destinate de lege.

§. 2. Nevatomandu acestu dreptu de pri-
vighiare, remane ingrigirea si nemediloica
privighiare si conducere a investimentulu de

relegiune pentru feliurii confesionali in sco-
lele populare si de medilocu in sem'a biserice
sãu societatii religiuaric.

Investimentulu in cele-lalte obiepte in
scolele acestea este nedependinte de fie-care bi-
serica si societate religiuaric.

§. 3. In scolele urdite si sustienute cu to-
tulu sãu in parte de statu, do o tiãra sãu de o
comuna sunt de primitu toti cetatienifora deo-
se bire de confesiune.

§. 4. Fie-care biserica si societate religi-
osa are libertatea, din miedilõcele sale a urdi si
a sustien scole pentru investiatu'a tineretulu
de o confesiune anume.

Aceste sunt inse supuse legiloru generali
pentru investimentu.

§. 5. Pentru astfelu de scole se pôte pre-
tinde recunõscerea drepturilor unei scole pu-
bliche de asemenea plasa, daca respundu ele to-
toruru conditioniloru legale spre castigarea
acoloru drepturi.

§. 6. Folosirea de scolele si institutele
pentru confesionali anume nu este oprita prin
asta lege pentru membrii unei alte societati
religiõse.

§. 7. Posturile de investiatori in scolele si
institutele de crescere asemnate in §. 3. sunt
deschise pentru toti cetatienii calificati fora deo-
se bire de confesiune.

La alte scole si institute de crescere, ce
sunt urdite si sustienute pentru confesiuni
anume, decide statutulu erectionale.

Alegerea crescatorilor si investiatorilor
pentru investimentulu privatu nu e marginita
de privintia la confesiune. —

§. 8. Cartile de investiatu in scolele po-
porale si de miedilocu precum si in institutele
preparandali au lipsa numai de aprobarea or-
ganoloru destinate de legea acest'a. Cartile de
relegiune potu se fi inse aprobate numai atunci,
daca vor fi declarate spre acest'a de autorita-
tile confesionali superioare.

Alegerea cartiloru aprobate stã in liber-
tatea investiatorilor.

§. 9. Venitele fondulu pentru scolele
normale, a fondulu pentru studio si ale altoru
fundatiuni pentru scopuri scolaric sunt de in-
trebuintiatu fara privire la confesiune de nu
sunt dedicate pentru o confesiune anume.

§. 10. Statulu eserece conducerea si pri-
vighiarca suprema a supra intregulu investia-
mentu si a crescerii prin ministeriulu de in-
structiune.

§. 11. Spre conducerea si priveghiarca
instructiunii si a crescerii in fie-care regatu si
tiãra se vor infintia:

a) unu consiliu de scole a tierii ca instan-
tia suprema de scole a tierii;

b) unu consiliu de scole districtuale
pentru fie-care districtu politicu precum si pen-
tru orasi cu statute proprie;

c) unu consiliu de scole locale pentru
fie-care comuna politicã.

§. 12. Cerculu de activitate de pana acum
alu instantiloru de scole spiretuali si lumene,
si anume: a scaunulu politicu de tiãra, a au-
toritatii spiretuali superioare, a Inspectorulu
superioru de scole, a dirigatoric timentali po-

litice, a inspectoriloru districtuali, a pastoriloru
de suفته locali si primariloru comunali, rema-
nandu neatinse decisiunile din §. 2. au se
trãca in competinta organoloru de scole con-
semnatu in §. 11.

Decisiunile mai de aprõpe in privintia
acest'a si asemnarea unui cercu de activitate
mai largu sunt rezervate pentru legelatiunea de
tiãra.

§. 13. Membrii pentru consiliulu de scole
alu tierii sub presiedintia locotenentulu (sie-
fulu tierii) sãu a suplinatoriulu lui se vor
denumi din membrii dirigatoric politicu si a
comitetulu dietale, preuti a confesionaloru din
tiãra si barbati cu cunoscintie esacte in instru-
tiune;

b.) pentru consiliulu de scole districtuale
sub presiedintia pretorulu era in orasie cu sta-
tute proprie a primariulu, din membrii comu-
neloru, preuti a confesionaloru din districtu si
barbati de sciintie in instructiune;

c.) Consiliulu de scole comunale se com-
pune din membri comunali, preuti de diferite-
le confesiuni si din barbati de sciintie intru
instructiune, cari si-alegu pre unu presiedinte.

§. 14. §. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, de-
vinu in activitate cu diu'a publicatiunii legii
acesteia si tote legile si ordinatiunile ce sunt
contra aceste legi se declara de resufite.

§. 15. Cu privire la aceste decisiuni fun-
damentali sunt in regatele si tierile asemnate
de emisu tote ordinatiunile pentru scolele po-
porale si de miedilocu si pentru institutele pre-
porandala pe calea legelatiunii de tiãra. —

De la diet'a Ungariei.

Sedinta de sambeta, 5 octobre, a casei
representantiloru

(*) La inceputulu sedintiei sunt de fa-
tia toti ministrii cu exceptiunea contelui Fesz-
tich. Ministerulu presiedinte conte Iuliu An-
drassy insciintiea ca felicitarile corpulu lege-
lativu cu ocaziunea onomastice Imperatulu le-
a depusu la polele pre naltulu tronu, de unde
a primitu incredintia a esprime casei mul-
tiamita sincera. Acest'a scire deputatii o prima
cu vivate.

Dupa arctarea recurselor sositu de la
sedinta ultima, intre altele pentru Matei Popu
din districtulu Fagarasiulu se areta credentiu-
nalulu, asidere si pentru Constantinu Pap-
falvy alesu in cerculu Vingardulu (cottulu
Albei inf) cei lalti alesi de ablegati ne interesãza
putienu, afara se Stoiacovicic care e alesu la
Zombor unde mai nante era vorba de candida-
rea lui Kossuth) presiedintele incunoscintiea ca
in restimpulu ce diet'a avu ferie, Maiestatea sa
a santiunatu mai multi artici de lege. Acestia
sunt: 1) Franciscu Iosifu I. se corona de rege
alu Ungariei; 2) Diplom'a inaugurala si jura-
mentulu; 3) Regelu coronatu se oferescu daruri
de incoronatiune; 4) Se incorona M. Sa regina
Elisaveta si i se oferescu daruri; 5) Se alegu
oustodii coronci. Legile santiunate, cetite acum,
se considera de promulgate. La timpulu seu,
notariulu le va duce casei de sus.

Contele Andrassy ie cuventulu si dice
intre altele: „La inceputulu lui iuliu a. c. nain-
te de intrerumperea sedintiloru, ministeriulu
a declaratu cumca la reinceperca aptivitatiei
dietali, nainte de tote va asterne casei acelu
proiepte de lege cari se referoscu la cats'a na-
tionalitatiloru, la afacerile religiuaric si la
uniunea Transilvaniei. Acum regimulu se vede
indomnatu a se abate de la acestu siru, si ca se
nu para cumca voiesce amenarea desbaterci acelu
loru cestiuni importante, voiesce se spuna moti-
vulu abaterci sale de la programulu numitu.
Acestu motivu e ca intentiunea lui a fostu casu
a casei, d'a se intrunã diet'a numai la jumetatea
lui noembre. Adeca au fostu multe cestiuni im-
portante, a caror'a elaborare deplina din partea
regimulu neci se potea promite mai curundu.
Mai era si alta decisiune a casei, in vertutea
carcia articii de lege referitori la imprumutulu
pentru cãila ferate se se asterna casei delocu
dupa incheierea imprumutulu. O decisiune
asemene fece cas'a in privintia deputatiuniloru,
ordinandu ca elaboratulu lor delocu ce se va
fini, se se asterna casei. Elaboratulu s'a finitu,
si diet'a trebu conchiamata. Deci guvernulu
se rãga ca asta conchiamare se se considere nu-
mai de ad-hoc, pentru ca se desbata nain-
te de tote acele obiepte, a caror'a desbateru
urgente toem'a necesitara conchiamarea. Gu-
vernulu nu voiesce se restringa aptivitatiea
dietei, cãci de la dicta aterna ceea ce vre se
face dupa desbaterca acestoru obiepte, se se
prorõge, sãu se lucre in sectiuni. Atunci gu-
vernulu la veri ce intemplantu se va tienã de
sirulu pomenitu.“

Dupa acest'a declarare ministerulu pre-
siedinte areta reportulu deputatiunei, si in lega-
tura cu acest'a proieptulu guvernulu in pri-
vintia cuotei ce Ungaria si tierile anesate vor
contribui la spelele necesarie pentru afacerile
comune, mai departe unu reportu alu deputa-
tiunei in privintia conferintiloru tienute in
caus'a detoriiloru statulu, adeca despre sum'a
ce se vine Ungariei si part. anes. din intere-
sele detoriiloru de statu, si in fine unu pro-
ieptu pentru unu tratatu de vama fi comerciu
statoritu intre ambele ministeric ale imperiulu.
Cere ca aceste acte se se cetesca, se se demande
tiparirea lor si se se defiga terminu de per-
tratate.

Acum se scolã deputatulu Madarasz, si
dupa o cuventare indroductoria fece: „Propu-
nere in privintia detoriiloru de statu austriace
facute de guvernulu austriacu.

„Considerandu cumca primindu Ungaria
din detoriile de statu, neci acestei tieri neci
tieriloru ereditarie nu face veri unu servitiu, ci
toem'a din contra ar fi ruin'a ambeloru stato;
considerandu cumca detoriile de statu s'au fa-
cutu pentru stirpirea constitutionalismulu;
cumca Ungaria prin partecipare la detoriile
de statu ar dá dovãda despre decadinta sa mo-
rala; cumca prin acest'a Ungaria ar deveni ne-
capace a se ingrigi de generatiunile venitorie;
considerandu mai departe cumca constitutiunea
unguresca n'a primitu inca acelu principiu ce
dice ca tote averile de pre teritoriulu statulu
sunt ale statulu, cãci numai acestu principiu

si poporul romanu, era fermu otaritu a nu
veni la arme cu Turcii, pe care-i credea anca
indusi in orõre de Rusi; era de alt'a totu ce
era armatu si destinat a dá peptu inemiciloru
tieri, era concentratu in campulu lui Traianu
peste Oltu.

Puntu la 12 septembrie ser'a, tabar'a vras-
masiesca era incheiata la portile Bucuresciloru
pe campia Filaretulu si a Vacaresciloru.

Cu o di mai nainte, colonelulu regimentu-
lulu de garnisõna venise la Locotenentia Dom-
nesca, si intreba ce se face de vor intrã Turcii
si vor cere casarm'a.

Da, — li s'ar fi respunsu de catra coman-
dantulu primariu — da, Turciloru de se vor
portã ca amici, se li dãm ospitalitate.

— Inse de ni vor cere armele? — In-
trebã erasi colonelulu Gulescu. — „Se nu le
dati" respunsu-i s'au: Amicii nu ni ceru ar-
mele.

Astfelu erau, in resumatu, ordinaile ce se
deduserã soldatiloru Romani ce erau in numeru
de vre 400 din alu 2-le reg. de linia si alti
vre 200 pompiaari.

Candu sosis in casarm'a Mihai-Voda sci-
irea ca se apropia Turcii, (in o colona ca de 5—
6000, pre podulu de pamentu), se trimise ca-
tra pompiaarii, ce erau la politia, scirea se vina
a se unã cu cei-lalti soldati. — Cei 400 de li-
nia, stau la frontu cu music'a in curtea casar-

mei. Spiritulu si liter'a capitulatiuniloru nostre
ab antiquo, trecusera din consciinta capiloru
statulu in cea a soldatiloru. Turcii erau anca
priviti ca aliatii ai Romanilor. De la densii a-
ternã ca Romanii se li trimitia glõntie, sãu sa-
lutari. — Cum se apropia Turcii, band'a nõ-
stra intonã mersulu de ceremonia si soldatii
presentara armele. Turcii in locu de a stã nain-
tea portei ca se intre, rapedira tunurile in fuga
marc de cea-lalta parte a casarmei si le asie-
diara in linia de bataia, tragendu si o mare
parte din soldatii loru intr'acolo. — Atunci
toemai venia si compania de pompiaari, condusa
de bravulu capitanu Zaganescu.

Cum vedu elu acea preparativa ostila, i
veni se stea si se comande inapoi in orasiu,
inse scia ordinaile ce se deduserã si urma nainte
spre a se unã cu soldatii din casarm'a. Comanda
pasu iute si soldatii, cu puse'a a lene pe ume-
re, si-facura drumu prin multimea de turci. Fi-
tilele erau aprinse la tunuri si Turcii asepta-
pre pompiaari se ajunga in dreptulu loru. Za-
ganescu comanda pasu mai iute. Turcii coman-
dara ca toti ai loru se se aduno la unu locu. In
iutiela loru unu soldatu d'ai loru, se impiedeca
de unu soldatu romanu si cadu jos. Unu ofi-
ciaru Turcu lovi cu latulu sabiei pe pompi-
arulu Romanu.

Intr'acestea unu soldatu turcu, urmandu
esenplulu siefulu seu, descarcã arm'a in piep-

tulu unui pompiaaru si-lu culca mortu la pa-
mentu. Pompiaarii erau atunci dreptu in gur'a
tunurilor si siliau a se apropiã mai rapede de
casarm'a. Puscele loru erau gõle. Candu trecu-
serã mai multu de jumetate din dreptulu tunu-
rilor, de odata bubu unu tunu si se deschise
unu drumu largu pinto pompiaari. Acest'a des-
cãrcare se repeti adõna õra. Cati-va pompiaari
cadiura den nou. — Incepura apoi carabinele
si puscele turcesci; pompiaarii inse orau mai la
adapostu langa casarm'a.

Vediendu dara pompiaarii ca s'a trecut
de gluma si ca Turcii in locu d'a raspunde cu
salutare, la salutarea Romanilor, trimitu glõntie
si bõmbe, — facura si ei veri cate-va cruci,
si-aduserã aminte de strabunii devotati in valea
Racovei, Calugareniloru si o suma de alti
campi de bataia, uitara ca sunt numai 200 con-
tra a veri 6000, amplura puscele, incepura a
trage cum scie se traga Romanulu totu sub
liti'a stanga, ca se nu dice paganulu ca intratu
intr'o tiãra de natarã. Intre aceste, mitralia
tureasca i prapada. Vediendu acest'a, soldatii
nostrii esecutara manevra d'a se culca la pa-
mentu candu dau tunurile, si cu chipulu acest'a
treceau glõntiele pe de asupra. Dar in cele de
pe urma, desperati, strigara cu totii: pe tunuri
copii! Si ca fulgerulu se rapedira pe tunurile
inemice, cari erau pline, dar se rapedira cu a-
tãta iutiela ca tunarii n'avura neci timpulu d'a

pune fitilulu ce stã aprinsu. Odata stapeni pe
tunuri, pompiaarii le sucira in locu, le indrep-
tara cu gur'a spre Turci, pusera fitilulu, le des-
cãrcã barbatescu si intindu la picioarele loru o
multime de morti si raniti.

Baionetele si spadele anca joeara binisioru.

Pustirea fu grozava.

Ai nostri erau stapeni pe situatiune si
tunuri, inse cum se le tienã? Unu colonelu
turecu se rapedi calare spre capitanulu Zaga-
nescu. Acest'a iã puse'a din man'a unui soldatu,
lochescu si l'intinde mortu la pamentu. — Cei
400 de soldati ai nostri din casarm'a dau si ei
mereu, inse focurile loru veniau pre de departe.

Pompiaarii anca sfarsisera patrõnele si a-
lergara care in cotro potu spre a se aprovisionã.

Generalulu turecu, Cherem Pasia, nu-i
scapã din vedere ca man'a acea de pompiaari de
se va aprovisionã erasi, este in stare a-i sterpi
tõta colõna de operatiune, si strigã se stea fo-
culu, soldatii nostri din curtea casarmii anca
ridicãra o batista alba in verfulu unei baionete.
Parlamentarele incepu. Colonelulu Gulescu, se
duse la Turci si incepu a vorbi. Locotenentulu
Danescu era ranitu si zacca cu capulu pe o bu-
turuga. — Unu turecu vine langa densulu, Him-
boldescu cu baioneta, elu radica capulu. Tur-
culu, vediendu-lu ca misca, i descarcã arm'a in
capu si-lu lasã mortu.

Unu Romanu cetatianu vede acea barba-

trădă dietei dreptul a despune liberu despre averea poporului; considerandu cumca prin participarea la detoriile de statu, poporului ne-strictat i s'ar turbură conceptele despre proprietate; cumca după conceptele moderne de proprietate neci unu parlamentu n'are dreptul a impune poporului seu detoriile altui statu; den aceste motive propune urmatoriulu articlu de lege:

1. Cu dreptulu nimene pôte fi silitu a contribui la detoriile de statu ce le-a facutu guvernulu austriacu fora conlucarea Ungariei.

2. Guvernulu austriacu se dee socôta despre venitele si speselo ungueresci de la 1849 în còcia, si daca au fostu mai multe spese, Ungari'a se suplinésca, daca au fostu mai multe venite, guvernulu austriacu se fic detoriu a dá prisosulu Ungariei.

3. Se va ordina pe totu teritoriulu Ungariei votulu universale alu poporului, pentru ca toti locuitorii contributori ai tiei se se pòta pronuncia daca si catu vreu se primésca din detoriile ce le-a facutu guvernulu austriacu fora de conlucarea Ungariei, séu daca poporatiunea Ungariei (in casulu daca Ungariei i se va restitui vici'tia de statu nedependinte garantata prin legile din 1790/91 si 1847/48) vre se contribue odata pentru totdeun'a o suma pentru stimperarea seracei din provinciile austriace.

Éra pentru casulu daca diet'a va respinge acésta propunere si va primi o parte óre-care din numita detoria de statu, subserisulu deputatu (in convingerea cã motivele insirate sunt identice ou parerile mai întregi poporatiuni din Ungari'a marturisindu acelu adeveru cã detoriile facute de altulu se potu primi de buna voia dar nu potu fi impuse de neci o lege) de-cluara cumca accia cari vor votá pentru primirea detoriilor de statu austriace, cu averea lor vor fi respundietori natiunei si singurate-ciloru pentru daunele ce se vor escá.

Se întielege cã Madarász in cuventarea sa a fostu a dese intreruptu de sgomotu, une ori de risu parte naturalu, parte fortiatu.

Madarász pretinse ca propunerea lui se se tipáresca si defiga terminu de desbatere, candu apoi o va motivá.

Siedinti'a venitória o va insoiintiá presiedintele in modu indatenatu.

Incetarea metropoliei gr. cat. de Blasiu, e decisa.

Aceste cuvinte le cetiram in „Pesti Napló“ de domineca, imprumutate din „Pesti Hirnök“, ambele aceste foi sunt mai multu séu mai putienu oficiose.

De la repausarea fie-iertatului metropolitu Siulutiu se respandira in diferite tipuri si la diferite ocaziuni sciri neplacute pentru romani cu referintia la arhiepiscopii a romana din Blasiu.

Mai antaiu a fostu „Wanderer“ din Viena care a luat cunoscintia despre acésta, dand'o cetitoriloru sei numai in tipu de fama: „se dice.“

Am veditu cu dorere cã antagonistii

nostru politici neci privindu la marginea si in lantrulu momentului nu vor se desbrace partimele politice. Ei uita stim'a pentru virtutile repausatului si-lu provóca la polemica candu elu nu mai pôte vorbi cu cei din astia lume.

Numai de asemene provocare se potea considerá faim'a din numitulu organu, care incetarea metropoliei o motivá cu cercustanti'a cã Siulutiu, de ferice memoria, jocá rola politica in opusitiune cu programulu regimului.

Daca atunci n'am luat de locu cunoscintia despre atinsa fama, caus'a a fostu un'a cã nu ni-am potutu permite a presupune despre regimulu unguerescu atata neprevedere in catu se nu cunóscá cã prin asemene actu s'ar atinge cunoscintia religioasa a milióneloru de romani, éra de alta parte am doritu se incunjurámu ans'a a ni se poté aruncá cumca culegemu tóte faimelle neplacute atingatórie de romani chiaru si cele mai nebasate, spre scopulu de a produce in cetitori sensatiune nefavorabila fratietatii ungueresci carea se întóna atata de multu, dar a careia realizare — dorere! — n'o potemu observá defelu, neci ni imbia cineva veri unu microscopiu politicu ca s'o potemu scrutá cã existe óre, catu de putiena, macar unu simburu aptu de a servi mai apoi unei institutiuni carea se traduca in prasse dorintiele milióneloru de locuitori neunguri din Ungari'a.

Astadi inse candu incetarea metropoliei nóstre gr. catolice se insoiintiéza in modu atata de categoricu, credemu cã nimene ni va poté imputá daca ne oprimu la acestu obiectu pentru a ni face pre scurtu observatiunile nóstre, si anume:

Preotulu romanu neci candu nu incéta a fi fiulu patriei, si ca atare elu are, elu trebuie se aiba si drepturi politice, ce le esserciéza in calitatea sa de cetatianu. Pentru sminte cetatiansci a-i impune pedepse besericesci si vice versa nu consuna principiiloru moderne din jurisprudentia. Daca fie-iertatulu Siulutiu ar fi smintitu ceva (ce inse nu va concede neci unu romanu) ca cetatianu romanu, trebuia se i se aplice legea cetatiansca, dar nu pentru credintia politica a metropolitulu a pedepsi beserica, cãci altmintre am ajunge la consecintiele ridicóse de confusiuni de concepte cã n'am sci face descliniere între cleru si beserica, pentru detori'a preotiesca a esecua casa'a besericesca etc.

In calitatea sa de fiu alu patriei, Siulutiu a fostu in dreptu a marturisi' acca credintia politica carea consuná convingerei sale, si daca i se imputa rola sa politica, apoi totu asié se pôte replicá si guvernului cum de — prin incetarea metropoliei — vre se duca motive politice in afaceri besericesci?

Si scie cã celu ce a sieditu pre scaunulu arhipartorescu din Blasiu, a trebuitu se ésa din increderea, din alegerea poporului romanu Si Siulutiu a fostu alesu. Acésta e dreptulu arhiepiscopiloru. Credemu cã guvernulu neci in casulu acésta nu va despune contra dreptului credinciosiloru, si candu acestia se vor aduná precum recere sinodalitatea besericea romane, nimene va fi mai competente de catu ei a desbate, decide causele besericesci in modu conventoriu religiunei si a face totodata pasii ce-i

a face cati-va pasi afara din curtea casarmei, si — unu nouu actu de tradare se indoplini, — si tunurile incepura a-i maturá din deretru. Mitralia ii secerá grozavu. Pucini din acesti martiri scapara. Remasitiile venerabileale companiei celoru 200, le-amu vedutu in sér'a trecuta de 13 septembrie 1867, candu s'a serbatu pentru prim'a óra, in modu mai oficialu, in faci'a ómeniloru si a lui Dumnedieu, memori'a acelei lupte care a redatu, in timpii moderni, hotediulu sangelui armatei romane.

Oficirii ce au comandatu gloriós'a trupa, afara de capitanu Zaganescu, au fostu: sub-locomentintii Dinea, Foceanu, Starostescu si locotenentulu Danescu (ucisu in modulu infam cum am vedutu *)

Ori catu de disproportionate au fostu puterile numerice ce s'au isbitu la 13 septembrie, in dealulu Spirei, rezultatele au avutu unu efectu nemarginitu asupra viitorului tiei. Si efectele au fostu mai resunatóre anca, in strainetate de catu in lantrulu tiei.

I. Michelet, care califica pe 13 septembrie intr'unu modu caracteristicu si avantajiosu

*) Noi am schitiatu acestu episodiu dupa relatiunile aaeloru ce au fostu martori oculari si cari relatiuni, au capatatu caracterulu autenticitatei anca din 1848.

**) I. Michelet: Légend. démocratique du Nord. 359.

**) Ibidem.

vor gasi necesari pentru a asecurá besericea nepependintia si sucr'a de apúvitate ce-i este necesaria spre a poté responde soopului ei divinu.

Romanii tienu multu la sinodalitatea besericea lor, au cause proprie actuale si istorice si multe motive spre acésta. De acca caracteristica santa ei nu-si vor desbracá beserica neci vor voi se li-o desbrace altii.

Nu ni potemu permite presupunerea cã ministeriulu ung. ar dorí se delature sinodulu. Acelu ministeriu din care face parte si br. Eötvös, barbatulu ce tindo a introduce sínódele inea si in beserica romano-catolica.

Dupa mórtea arhiepiscopului sinodulu are se se intrunésca pentru alegerea noului arhiepiscopu. La acésta alegere pe romani ii indreptatíesce unu dreptu istoricu. Si daca fratii magiari deseconsidera dreptulu naturei — buna óra casí in cestiunea natiunitatiloru — sperámu cã nu vor deseconsiderá dreptulu istoricu, acelu titlu la care provóca atatu de desc ori, si pre care li e basata tóta constitutiunea.

In fine, veri care se fie oficiósitatea atinselor diurnale, totu nu potemu crede cã incetarea metropoliei ar fi decisa, cãci insusi ministerulu presiedinte Andrassy in siedinti'a dietei din sambet'a trecuta promise cã va aduce proiectulu de lege in causele religiuari. Va se dica, o lege constitutiunala in asemene afaceri va veni numai de acum, deci pana atunci ministeriulu nu va poté face neci o inoire, nu cumca se se dica cumca ministeriulu constitunala lucra in modu neconstitunala. Acceptámu dara acca lege, se ni asecurámu autonomi'a besericea.

Kossuth si Kemény.

„Pesti Napló“ aduce a dou'a epistola alu Kossuth indreptata catra redactorulu Kemény. Postulu guvernatoru Kossuth vorbesce mai antaiu despre pusetiunea ce a luat guvernulu fatia cu epistol'a densului catra alegatorii din Vatiu. „Domnulu ministru Wenkheim m'a dechiaratu sub not'a de infidelitate. Multiamu, baróne draga! Nu m'ai adusu in societate rea. Lipsesce numai ca si diet'a se me proscirie. Si acésta potemu ajunge. Si Rákóczy a fostu proserisu. Firesce cã de acca Rákóczy totu a remasu — Rákóczy. Elu a fostu unu omu mare in celu mai nobilu inticlesu alu cuventului. Io-su unu omu micu cotidianu. Dar neci o desplacere dlui Wenkheim, in mani'a tuturoru fulminatoriloru salo io totu remanu numai Ludovieu Kossuth.

Enunciatiunea catra alegatorii din Vatiu n'a meritatu judecata osenditóre, nefindu „rescolare evidentie contra statulu publicu,“ asemene parero s'a espresu si mai nante in serisórea deschisa catra Deák, ou alte cuvinte numai, dar precepute tuturor'a. Si in adeveru elu nu crede cã acésta enunciatiune ar fi provocatu procedur'a guvernului; admonitiunea trimisa natiunei ungueresci, ca se nu se lase a fi impiasa la batalia pentru a castigá guvernului de Viena pusetiunea ce a perdut'o in Germani'a, — acésta admonitiune cuprinsa in serisórea ca-

tra alegatorii din Vatiu, a fostu audita cu atata neplacere in Viena si in cercurile inspirate de Viena.

Kossuth trece la caracterizarea pusetiunei politice a Ungariei fatia cu Germani'a.

E unu adeveru, a caruia descoperire nu si-o aróga siesi, cumca Ungari'a are cause importante a intimpiná cu simpatii nisuintiele de unitate nemtiésca, dar sub conditiunea ca principiele ce va domni preste Germani'a se nu pórte coron'a santului Stefanu.

Au trecutu 1024 de ani (de la tratatulu de Verdun) de candu Germani'a esiste. De atunci avú purura veri unu simbolu de unitate, si desolatiunea ei interna totu a scadiutu; dar in adeveru unita n'a fostu inea neci-odata, si pentru cã n'a fostu unita, crá purure loculu de convenire alu influentiiloru straine, de la 1815 alu celoru rusesci. Dar este naturale cã trebuie se fic unita si prin urmare nedependinte. Si pentru cã acésta este naturale, se va si intemplá. Asié este logic'a istoriei. Cine voiesce se impedece acésta, voiesce ceva ce e cu nepotintia. Dar „nu trebuie a voi neci candu ceea e cu nepotintia.“ East'a o sentintia alu Napoleone III. Cercustantiile rezervara timpului nostru deslegarea cestiunii unitatei nemtiésca, asié-dara unu timpu in care preste Europ'a domnesce principiulu monarchicu. Ce s'ar face, daca in Franci'a nu numai s'ar intemplá ceva „nepreveditu“ ci inea s'ar si consolidá, séu daca censulu proporatiunii tenerului gigante americanu ar aretá 100 milióne de locuitori (spre ce nu se receru 100 de ani) si ar doveni o putere impunatória? Acésta o alta cestiune. Acã principiulu monarchicu e celu domnitoriu si de aceea unitatea Germaniei se poté realisá numai in legatura cu principiulu monarchicu.

Daca peste Germani'a ar domni acelu principe, care ar domni si preste Ungari'a, atunci Ungari'a ar avé se lupte contra tendintiloru de germanisatiune. Éra daca preste Ungari'a nu domnesce domnitoriu Germaniei, atunci Ungari'a remane scutita de pericululu germanisatiunei. Ar fi apoi intru interesulu unei asemene Germanii unite ca se nu concéda estinderea influentiei rusesci, si asié Ungari'a ar gasi in Germani'a unu aliatu contra Rusiei. Mai departe ar fi intru interesulu Germaniei unite a infintiá murulu polonu celu despartitoriu între Germani'a si Rusi'a; asié ar invié Poloni'a, si acésta ar fi intru interesulu Ungariei. Deci sunt cause importante a simpatia cu nisuintiele de unitate ale Germaniei, si a fostu unu timpu candu acésta nu erá in Ungari'a o cestiune de partita. De acca parere crá fie-cine in Ungari'a, chiaru si bar. Kemény. La 1848 inea crá in desbatere cestiunea nemtiésca, si s'a sciutu din capulu loculu cumca coron'a imperiala nemtiésca se va imbiá regelui de Prusi'a. Si ce s'a intemplatu in Ungari'a cea devenita nedependinte? S'a intemplatu la 3 aug. 1848 cã cas'a reprezentantiloru dietei ungueresci si-rosti cu unanimitate cele mai calde simpatii pentru nisuintiele nemtiésca de unitate. Si cine a propusu acestu votu de simpatia? dóra io? ba nu! ci Stefanu Gorove ministru de

ra crudime, smulge unu paru din gardu, trage un'a in capu turcului, lu culca, i smulge pusc'a din mana, infige baionet'a si'n altu turcu ce venia asupra lui, l'ucide si pe acel'a, ii ié si lui arma si cu amandóue pusecele se rapede la vale in Isvoru.

Intre aceste restulu pompiariloru intrase in curtea casarmei, si se unise cu cei-l-alti. Bietii ómeni mai multu de catu dieciuiti, prin modulu infam ce am aretatu, esiti din sine de turbare si disperare, apucara la mediloca pe capitanulu Zaganescu si amenintandu-lu, care de care strigá mai tare: „Ce e ast'a domnule capitanu? Ne adusesi aci cu pusecele góte; Turcii ne ucidu ca pe vite. Suntemu venduti. — Venduti! Venduti, strigara cu totii, amenintandu-lu.

Capitanulu Zaganescu, nu scia ce se face, ce se respunda. Isi pierduse mintile. Totusi strigá, si clu: Venduti fratiloru, inse de turci. Se morimu cu totii ca nisce bravi!

„Se morimu! se morimu!“ respuusera cu totii, catu nu mai semená strigari omenesci. Turcii insisi se spariara si incepura a se sili se arete prin felurite schime cã s'a facutu gresiéla si cerura pacc, numai se lase armele si se se duca fie-care pe acasa. Romanulu, creditoru din fire, generosu, sciindu cã pe unde ese cuventulu, ese si sufletulu, ascultara si incepura a depune armele departandu-se. Inse n'apucara

pentru romani, seriá la 1851, aceste pucine dar epigramice cuvinte: „Resistintia eroica a pompiariloru Bucuresceni, probéza indestulu, ce ar fi fostu in stare se face acestu poporu.“ (***) Aceste cuvinte, in gur'a unui barbatu atatu de mare ca Michelet, sunt o intrebare si o condamnare, in acel'a-si timpu. Catra cine intrebarea? Pentru cine condamnarea? Din fericeire respunsulu l'aflamu aci: Daca Francia ar fi vrutu se venda arme Romaniloru in 1848, — ceea ce ea refusá cu indaratnicia, — ci s'ar fi ridicatu in masa in contr'a Rusiei. Unu micu populu care se ridica in masa e mai numerosu de catu cea mai mare armata din lume. (***)

Ceea inse ce n'a intielesu Franci'a nainte de 13 septembrie, a intielesu dupa 13 septemb.

Pentru aceea dice-vom impreuna cu D. Nicolae Ionescu, unulu din principii dictionei nóstre elegante, cã sangele versatu in dealulu Spirei, a roditu, ne-a recomandat Europei si noua insi-ne, ne-a radicatu, ne-a salvatu!

Pentru noi, acestu actu este, un'a din acele energice protestatiuni facute, cu mana armata, decati-va, in numele unei natiuni întregi.

In 13 septembrie 1848 vulturii de la Racoava si Calugareni au tresaritu. Strabunii din morminte au fostu mandri de stranepotii lor.

Astadi puterea probanta a unui poporu viu, sta in valórea militara si in numerulu opiloru ce frecuenta scólele.

Lupt'a de la 13 septembrie, fia unu simbolu de omulatiune. Adeveru vorbindu, lupt'a eurge, la noi, nu numai pe campulu politicu, ci si pe celu comercialu, si pe celu sciintificu. Inemicii sunt multi si neimpresóra de pretutindene. Mai ce deosebire coruptiunea si neubire de tíet'ra facu verfu. Se fia dar bine constatatu, cã de aceste calamitati, nu vom scapá, pana nu vom luptá unulu in contra a done dieci, precum s'au luptatu pompiarii de la 13 septembrie 1848, — si au invinsu pentru cã nu s'au intrebatu de vor invinge séu ba.

Asiá dar, sarutare vóue remasitie sante ale batalionului sacru din 1848. Pomenire eterna si nestérsa recunoscintia fia vóa umbre ale celoru repausati in lupta santa pentru Patria!

Asiá dar:

„Dormiti in pace, umbre, martirii Romanimei,
„Ce-ati ingrasiatu pamentulu cu sange de eroi!

„Nu plangeti mame fiii, cãci ei ne-au scosu din mórte,
„Onórea, existintia, tesauru mai frumosu;

„Prin sangele loru sacru s'a stersu tiran'a sórte,
„S'a atinsu pentru purure suspinulu durerosu.

„Ér voi plantatie crude ce-acumu pasiti in lume,
„Pastrati cu reverentia acestu actu omenosu,

„Sapandu profunda in animi alu braviloru frati nume,
„Ce sangele-si versara in campulu gloriosu.“

G. Missail.

